

اصول قانون اساسی

در تونظرات شورای نگهبان

عنوان

اصل یکصد و هفتاد و ششم

شماره مسلسل: ۱۳۹۶۰۱۰۱

تاریخ: ۱۳۹۶/۰۹/۲۳

شناسنامه

عنوان:

اصول قانون اساسی در پرتو نظرات شورای نگهبان

اصل یکصد و هفتاد و ششم

تدوین:

محمد فتحی

ناظر علمی:

کاظم کوهی

شماره مسلسل: ۱۳۹۶/۰۱/۰۱

تاریخ انتشار: ۱۳۹۶/۰۹/۲۳

فهرست مطالب

- ۲..... اصل یکصد و هفتاد و ششم
- ۳..... ۱- نظرات شورای نگهبان در خصوص مصوبات مجلس شورای اسلامی
- ۱-۱. لایحه برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران..... ۳
- ۲-۱. لایحه برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران..... ۳
- ۳-۱. لایحه اجازه اجرای موافقتنامه پروانه شبکه و خدمات ارتباطات سیار.... ۵
- ۴-۱. طرح تقویت مرزبانی جمهوری اسلامی ایران..... ۶
- ۵-۱. لایحه برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران (۱۳۹۴-۱۳۹۰)..... ۱۰
- ۶-۱. لایحه آیین دادرسی کیفری..... ۱۰
- ۷-۱. طرح ممنوعیت اشتغال به بیش از یک شغل..... ۱۰
- ۸-۱. لایحه تعیین حریم حفاظتی، امنیتی اماکن و تأسیسات کشور..... ۱۱
- ۹-۱. لایحه رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور..... ۱۱
- ۱۰-۱. طرح اصلاح قانون آیین دادرسی کیفری..... ۱۲
- ۲- نظرات شورای نگهبان در خصوص اساسنامه‌های مصوب هیئت وزیران..... ۱۲
- ۳- نظرات تفسیری و مشورتی شورای نگهبان..... ۱۲
- ۴- نظرات شورای نگهبان در پاسخ به استعلامات اشخاص حقیقی و حقوقی..... ۱۲
- ۵- تذکرات ارشادی و قانونی شورای نگهبان..... ۱۲

اصل یکصد و هفتاد و ششم

مصوب ۱۳۶۸: به منظور تأمین منافع ملی و پاسداری از انقلاب اسلامی و تمامیت ارضی و حاکمیت ملی، «شورای عالی امنیت ملی» به ریاست رئیس جمهور، با وظایف زیر تشکیل می‌گردد:

- ۱- تعیین سیاست‌های دفاعی - امنیتی کشور در محدوده سیاست‌های کلی تعیین شده از طرف مقام رهبری
- ۲- هماهنگ نمودن فعالیت‌های سیاسی، اطلاعاتی، اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی در ارتباط با تدابیر کلی دفاعی - امنیتی
- ۳- بهره‌گیری از امکانات مادی و معنوی کشور برای مقابله با تهدیدهای داخلی و خارجی.

اعضای شورا عبارتند از:

- رؤسای قوای سه‌گانه
 - رئیس ستاد فرماندهی کل نیروهای مسلح
 - مسئول امور برنامه و بودجه
 - دو نماینده به انتخاب مقام رهبری
 - وزیر امور خارجه، کشور، اطلاعات
 - حسب مورد وزیر مربوط و عالی‌ترین مقام ارتش و سپاه
- شورای عالی امنیت ملی به تناسب وظایف خود شوراهای فرعی از قبیل شورای دفاع و شورای امنیت کشور تشکیل می‌دهد. ریاست هر یک از شوراهای فرعی با رئیس جمهور یا یکی از اعضای شورای عالی است که از طرف رئیس جمهور تعیین می‌شود. حدود اختیارات و وظایف شوراهای فرعی را قانون معین می‌کند و تشکیلات آنها به تصویب شورای عالی می‌رسد.
- مصوبات شورای عالی امنیت ملی پس از تأیید مقام رهبری قابل اجرا است.

اصل سابق (مصوب ۱۳۵۸): ---^(۱)

۱. اصل یکصد و هفتاد و ششم به موجب اصلاحاتی که در سال ۱۳۶۸ نسبت به قانون اساسی صورت گرفت، به قانون اساسی الحاق شده است.

۱- نظرات شورای نگهبان در خصوص مصوبات مجلس شورای اسلامی

۱-۱. نظر شماره ۷۸/۲۱/۵۸۵۸ مورخ ۷۸/۹/۳۰ و نظر شماره ۷۸/۲۱/۵۸۷۴ مورخ ۷۸/۱۰/۲ ۱۳۷۸ شورای نگهبان در خصوص لایحه برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۸/۹/۷ مجلس شورای اسلامی
۱-۱-۱- نظر به اینکه اصل ۱۷۶ قانون اساسی تشکیل شوراهای فرعی را به عهده شورای امنیت ملی محول نموده و ماده (۱۸۴)^(۱) از این جهت که شورای مرزهای کشور را ایجاد کرده است، خلاف اصل مذکور می‌باشد.

۱-۲. نظر شماره ۸۳/۳۰/۷۴۶۶ مورخ ۱۳۸۳/۳/۳ شورای نگهبان در خصوص لایحه برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۳/۲/۱۳ مجلس شورای اسلامی
۱-۲-۱- بند (الف) ماده (۱۲۷)^(۲) از وظایف شورای عالی امنیت ملی است؛ از این

۱. ماده ۱۸۴- شورای مرزهای کشور به عنوان یکی از شوراهای فرعی شورای عالی امنیت ملی با وظایف زیر تشکیل می‌گردد. ترکیب اعضاء و تشکیلات شورا با پیشنهاد وزارت کشور و وزارت اطلاعات به تصویب شورای عالی امنیت ملی خواهد رسید.
الف- هماهنگ کردن سیاست‌های اقتصادی، سیاسی، فرهنگی با مسائل امنیتی مرز در عالی‌ترین سطح اجرایی کشور و هماهنگی بین دستگاه‌های اجرایی در مرز به منظور ایجاد وحدت رویه
ب- نظارت بر وظایف و اقدامات کلیه دستگاه‌ها و سازمان‌ها و نیروهای دست‌اندرکار در مسائل مرزی
ج- تهیه و تنظیم استراتژی کشور در امور مرز جهت تصویب شورای عالی امنیت ملی و اجرای طرح جامع مرزهای کشور.

مصوبه اصلاحی (نهایی) مورخ ۱۳۷۸/۱۲/۱۵ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:
ماده (۱۸۴) حذف گردید.

۲. ماده ۱۲۷-

به منظور ایجاد هماهنگی و تبادل اطلاعات بین دستگاه‌های ذی‌ربط:

الف- وزارت اطلاعات موظف است در سال ۱۳۸۴ برنامه جامع تبادل اطلاعات و همکاری امنیتی با سرویس‌های امنیتی سایر کشورها را در چارچوب منافع ملی و اصول سیاست‌های خارجی کشور تدوین و پس از تأیید رئیس جمهوری اجرا نماید.

ب- ...

با عنایت به اظهار نظر شماره ۸۳/۳۰/۷۴۶۶ مورخ ۱۳۸۳/۳/۳ شورای نگهبان نسبت به این مصوبه و با توجه به اصرار مجلس بر مصوبه خویش، این مصوبه به مجمع تشخیص مصلحت نظام ارجاع شد.

نامه شماره ۸۳/۳۰/۷۵۲۷ مورخ ۱۳۸۳/۳/۱۰ دبیر شورای نگهبان به رئیس مجمع تشخیص مصلحت نظام:
چنانکه مستحضرید نمایندگان ششمین دوره مجلس شورای اسلامی در واپسین روزهای آن دوره، لایحه

جهت مغایر اصل ۱۷۶ قانون اساسی شناخته شد.

→

بسیار مهم برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران را بدون بررسی ایرادات شورای نگهبان و یا دست کم رفع ابهامات، به آن مجمع محترم ارجاع کرده‌اند. این اقدام، صرف نظر از آنکه موجب سلب حق نمایندگان دوره ششم و هفتم مجلس در ارائه پیشنهاد و طی روال طبیعی قانون‌گذاری می‌شود، به نظر شورای نگهبان مغایر اصل (۱۱۲) قانون اساسی و خلاف صریح ماده (۱۸۷) آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی است. بدون تردید مجلس نمی‌تواند بدون بررسی ایرادات شورای نگهبان اقدام به ارجاع مصوبه به مجمع نماید. بر حسب روال طبیعی و قانونی طبق ماده (۱۸۶) آیین‌نامه، الزاماً مصوبه‌ای که «از طرف شورای نگهبان رد شده، به کمیسیون مربوطه ارسال می‌شود و با اعلام وقت قبلی با حضور نماینده شورای نگهبان، موارد اعتراض برای اصلاح مورد بحث قرار می‌گیرد.» سپس طبق ماده (۱۸۷) «پس از بررسی گزارش کمیسیون که در آن نظر شورای نگهبان ملحوظ شده است و پس از رأی‌گیری نسبت به آن، مصوبه مجدداً به شورای نگهبان ارسال می‌شود. اگر این مصوبه هنوز وافی به نظرات شورای نگهبان نباشد، مجدداً در مجلس مطرح می‌گردد. در صورتی که مجلس با در نظر گرفتن حفظ مصلحت نظام همچنان بر رأی خود باقی باشد، رئیس مجلس مصوبه مذکور را به مجمع تشخیص مصلحت نظام ارسال می‌دارد.»

بنابراین، چنین بدعتی که به هر بهانه‌ای اصولاً ایرادات شورای نگهبان مورد رسیدگی قرار نگیرد، نقض آشکار قانون اساسی و فلسفه وجودی شورای نگهبان و نیز مجمع تشخیص مصلحت نظام است. آیا به راستی «برای حفظ مصلحت نظام» است که هیچ‌یک از ایرادات متعدد شورای نگهبان و پیشنهادات مصرانه نمایندگان برای رفع آنها مورد توجه قرار نگرفته و صرفاً برای ممانعت از حق قانون‌گذاری دوره بعد، مصوبه‌ای به اهمیت برنامه چهارم توسعه مستقیماً به مجمع ارسال گردیده است؟! به هر صورت انتظار دارد حضرت‌عالی نیز با ممانعت از این رویه غیرقانونی و نادرست، به اجرای دقیق قانون اساسی و دفاع از احکام شرع مقدس تأکید فرمایید. بدیهی است شورای نگهبان در صورت نیاز می‌تواند با تفسیر اصل مربوط، به حل نهایی موضوع کمک نماید.

نامه شماره ۳۴۹۴۶/۰۱۰۱ مورخ ۱۳۸۳/۴/۲ مجمع تشخیص مصلحت نظام به مجلس شورای اسلامی: «لایحه برنامه چهارم توسعه اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی جمهوری اسلامی ایران» که مورد ایراد شورای محترم نگهبان قرار گرفته و در اجرای اصل یکصد و دوازده (۱۱۲) قانون اساسی طی نامه شماره ۱۵۷۷۶ مورخ ۱۳۸۳/۳/۵ به مجمع تشخیص مصلحت نظام ارسال گردید، در جلسه مورخ ۱۳۸۳/۳/۳۰ شورای مجمع تشخیص مصلحت نظام از نظر حقوقی مورد رسیدگی قرار گرفت و مقرر شد: «لایحه برنامه چهارم توسعه بر اساس تفسیر شماره ۸۳/۳۰/۷۵۴۷ مورخ ۱۳۸۳/۳/۱۶ شورای محترم نگهبان در مورد اصل ۱۱۲ قانون اساسی، جهت طی مراحل قانونی برای رفع ابهامات و بررسی ایرادات به مجلس شورای اسلامی» ارجاع گردد.

مصوبه اصلاحی (نهایی) مورخ ۱۳۸۳/۵/۲۸ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

بند (الف) [ماده (۱۲۷)] حذف شد.

۳-۱. نظر شماره ۸۳/۳۰/۹۹۲۴ مورخ ۱۳۸۳/۱۲/۱۳ شورای نگهبان در خصوص لایحه اجازه اجرای موافقتنامه پروانه شبکه و خدمات ارتباطات سیار مصوب ۱۳۸۳/۱۱/۲۷ مجلس شورای اسلامی

۳-۱- بند (۱) ماده واحده^(۱) با توجه به اینکه موارد امنیتی ناظر بر موافقتنامه

۱. ماده واحده- به وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات اجازه داده می‌شود نسبت به اجرای موافقتنامه پروانه شبکه و خدمات ارتباطات سیار که در اجرای ماده (۱۲۴) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران با شرکت ایرانسل منعقد شده است، با رعایت اصول و ضوابط زیر اقدام کند. در هرگونه الحاقیه و اصلاحیه آتی به این موافقتنامه نیز رعایت این اصول الزامی است.

۱- کلیه موارد امنیتی موافقتنامه بنا به پیشنهاد وزارت اطلاعات به تأیید شورای عالی امنیت ملی می‌رسد.

۲- ...

مصوبه اصلاحی مورخ ۱۳۸۳/۱۲/۲۶ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

ماده واحده- به وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات اجازه داده می‌شود نسبت به اجرای موافقتنامه پروانه شبکه و خدمات ارتباطات سیار که در اجرای بند (هـ) ماده (۳) قانون وظایف و اختیارات وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات مصوب ۱۳۸۲/۹/۱۹ با شرکت ایرانسل منعقد شده است با رعایت اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و در امور غیر حاکمیتی از جمله فرکانس و شبکه مادر زیرساخت و ضوابط زیر اقدام کند. در هرگونه الحاقیه و اصلاحیه آتی به این موافقتنامه نیز رعایت این اصول الزامی است. (با اصلاح ماده واحده، بندهای مرتبط با ایراد فوق از جمله بندهای (۷)، (۸)، (۹)، (۱۰) و (۱۱) رفع اشکال می‌گردد).

۱- کلیه موارد امنیتی موافقتنامه به تأیید شورای عالی امنیت ملی می‌رسد. مفاد مربوط به این بند شامل محدوده اختیارات و وظایف نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران و شورای عالی امنیت ملی نمی‌شود و قوانین و مقررات مربوط به آنان به قوت خود باقی است.

۲- ...

نظر شماره ۸۴/۳۰/۱۱۵۴۶ مورخ ۱۳۸۴/۱/۳۱ شورای نگهبان در خصوص لایحه اجازه اجرای موافقتنامه پروانه شبکه و خدمات ارتباطات سیار مصوب ۱۳۸۳/۱۲/۲۶ مجلس شورای اسلامی:

- ذکر عبارت «امور غیر حاکمیتی از جمله فرکانس و شبکه مادر زیرساخت» در متن ماده واحده مبهم است؛ پس از رفع ابهام، اظهار نظر خواهد شد.

- عبارت «مفاد مربوط به این بند شامل محدوده اختیارات و وظایف نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران و شورای عالی امنیت ملی نمی‌شود» مذکور در قسمت اخیر بند (۱) ماده واحده مبهم است؛ پس از رفع ابهام، اظهار نظر خواهد شد.

مصوبه اصلاحی (نهایی) مورخ ۱۳۸۴/۲/۵ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

ماده واحده- به وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات اجازه داده می‌شود نسبت به اجرای موافقتنامه پروانه شبکه و خدمات ارتباط سیار که در اجرای بند (هـ) ماده (۳) قانون وظایف و اختیارات وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات مصوب ۱۳۸۲/۹/۱۹ با شرکت ایرانسل منعقد شده است با رعایت اصل چهل و چهارم (۴۴)

شامل امور مربوط به نیروهای مسلح نیز می‌گردد و دامنه اختیارات وزارت اطلاعات شامل امور امنیتی راجع به نیروهای مزبور نیست و از این جهت که با حصر پیشنهاد امور به وزارت اطلاعات اختیارات شورای عالی امنیت ملی را نیز مقید و محدود به موارد پیشنهادی یک وزارتخانه می‌نماید، مغایر اصل ۱۷۶ قانون اساسی شناخته شد.

۴-۱. نظر شماره ۳۸۶۲۷/۳۰/۸۹ مورخ ۱۳۸۹/۳/۱۹ شورای نگهبان در خصوص طرح

تقویت مرزبانی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۸/۱۲/۲ مجلس شورای اسلامی

۱-۴-۱- تشکیل شورای مرز موضوع ماده (۳)^(۱) با توجه به وظایف و اختیارات

→

قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و ضوابط زیر اقدام کند. کلیه امور حاکمیتی از جمله فرکانس و شبکه مادر زیرساخت و مالکیت آنها قابل واگذاری نمی‌باشد و صرفاً در انحصار دولت خواهد بود.

۱- کلیه موارد امنیتی موافقتنامه به تأیید شورای عالی امنیت ملی می‌رسد. اختیارات، وظایف، قوانین و مقررات نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران و شورای عالی امنیت ملی به قوت خود باقی است و مفاد این قانون نباید مانع اجرای آنها شود.

... ۲

۱. ماده ۳- به منظور تدوین و تنظیم سیاست‌های راهبردی توسعه متوازن در حوزه‌های امنیتی، سیاسی، اجتماعی و اقتصادی کشور در امور مرزی و ایجاد روش‌های اجرایی مشترک و هماهنگی کلان بین دستگاه‌های اجرایی مرتبط با مرز و نظارت بر حسن اجراء امور مرزی و تقویت و کنترل مؤثر مرزها، شورای مرز با ترکیب افراد زیر تشکیل می‌گردد:

- رئیس ستاد کل نیروهای مسلح

- معاون اول رئیس قوه قضائیه

- رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور یا یکی از معاونان به انتخاب رئیس سازمان

- وزیر کشور

- وزیر دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح

- وزیر اطلاعات

- وزیر امور خارجه یا یکی از معاونان به انتخاب وزیر

- وزیر راه و ترابری یا یکی از معاونان به انتخاب وزیر

- وزیر نیرو

- فرمانده ناجا

- معاون اطلاعات و عملیات ستاد کل نیروهای مسلح

- یکی از معاونان وزارت امور اقتصادی و دارایی که مسئولیت گمرک را بر عهده دارد.

- فرمانده مرزبانی (دبیر شورا)

- یک نفر از اعضای کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس به عنوان ناظر.

←

مذکور در این مصوبه، از شوراهاى مقرر در اصل ۱۷۶ بوده و همچنین تصویب تشکیلات آن توسط مجلس شورای اسلامى با توجه به ذیل اصل مرقوم، مغایر اصل ۱۷۶ قانون اساسى شناخته شد.

۱-۴-۲- مواد (۴)، (۵)، (۶)، تبصره ماده (۲) و تبصره بند (۳) و بندهاى (۸)، (۱۳)، (۲۱)، (۲۶) و (۲۷) ماده (۹) و مواد (۲۰) و (۲۳)، مبنیاً بر اشکال ماده (۳) ایراد دارند.^(۱)

→

تبصره ۱- ریاست شورای مرز با رئیس جمهور یا یکی از اعضاء شورای عالی امنیت ملی است که از طرف رئیس جمهور تعیین می‌شود.

تبصره ۲- شورای مرز به تناسب مسئولیت خود کارگروه‌هاى تخصصی با تعیین ترکیب و شرح وظایف هر یک تشکیل می‌دهد. مصوبات کارگروه‌ها لازم است به تأیید شورای مرز برسد.

تبصره ۳- جلسات شورای مرز هر سه ماه یک بار تشکیل می‌شود. شورای مرز می‌تواند بنا به ضرورت جلسات فوق‌العاده نیز داشته باشد.

تبصره ۴- شورای مرز مجاز است حسب مورد از سایر وزراء و مسئولان و کارشناسان دستگاه‌هاى ذی‌ربط بدون حق رأی جهت شرکت در جلسات دعوت نماید.

مصوبه اصلاحی مورخ ۱۳۹۱/۸/۲۸ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

ماده (۳) و تبصره‌هاى آن به شرح زیر اصلاح می‌شود:

ماده ۳- بر اساس فرمان فرماندهی کل قوا به منظور تدوین و تنظیم سیاست‌هاى راهبردى پیشرفت متوازن در حوزه‌هاى امنیتی، سیاسى، اجتماعى و اقتصادى کشور در امور مرزى و ایجاد روش‌هاى اجرایی مشترک و هماهنگی کلان بین دستگاه‌هاى اجرایی مرتبط با مرز و نظارت بر حسن اجراء امور مرزى و تقویت و کنترل مؤثر مرزها، شورای مرز تشکیل می‌گردد.

تبصره- ترکیب اعضاء و شرح وظایف این شورا طبق آیین‌نامه‌اى تعیین می‌شود که از سوى ستاد کل نیروهاى مسلح تهیه می‌گردد و به تصویب فرماندهی کل قوا می‌رسد.

نظر شماره ۹۱/۳۰/۸۷۷۵ مورخ ۱۳۹۱/۹/۱۱ شورای نگهبان در خصوص طرح تقویت مرزبانى جمهوری اسلامى ایران مصوب ۱۳۹۱/۸/۲۸ مجلس شورای اسلامى:

على‌رغم اصلاح به عمل آمده در ماده (۳)، ایراد بند (۲) اشکال سابق این شورا [= ایراد مذکور در بند ۱-۴-۱ فوق‌الذکر]، کماکان به قوت خود باقى است.

(در خصوص ایراد شورای نگهبان، اصلاحی از سوى مجلس انجام نشده و لذا این طرح، به سرانجام قانونى نرسیده است.)

۱. ماده ۲- اصطلاحات مورد استفاده برای اجراء این قانون به شرح زیر تعریف می‌گردد:

الف- ...

و- حریم مرز: محدوده مشخص داخل عمق منطقه مرزى که بنا به ضرورت‌هاى امنیتی، سیاسى، اجتماعى یا اقتصادى برای تحقق صحیح مأموریت‌هاى مرزبانى و اعمال کنترل و نظارت ویژه در آن با

←

→

رعایت مفاد این قانون و سایر قوانین مرتبط تعیین می‌شود.

تبصره- حریم مرز، ضوابط و چگونگی نظارت ویژه توسط مأمورین مرزی در آن حسب مورد بنا به پیشنهاد شورای تأمین استان یا ناجا و تصویب شورای مرز با رعایت قوانین و مقررات جاری کشور تعیین می‌شود.

ز- ...

ماده ۴- وظایف شورای مرز عبارت است از:

۱- سیاست‌گذاری و تعیین خط مشی و اتخاذ تدابیر لازم در امور مربوط به توسعه مناطق مرزی و امنیت مرزها

۲- سیاست‌گذاری و تعیین خط مشی همکاری‌های مشترک مرزی با کشورهای همسایه

۳- هماهنگی و نظارت بر حسن جریان امور و تعیین حدود همکاری هر یک از دستگاه‌های مرتبط با مرز با توجه به وظایف قانونی آنها

۴- اعمال مدیریت و ایجاد هماهنگی و نظارت بر دستگاه‌های اجرایی در مرزها و مبادی ورودی و خروجی (پایانه‌های مرزی) به منظور انجام وظایف محوله در حدود قوانین و مقررات.

ماده ۵- اجراء طرح‌های کلان عمرانی، کشاورزی یا اقتصادی در مرز و حریم آن توسط دستگاه‌ها و نهادهای ذی‌ربط پس از موافقت شورای تأمین استان و تصویب در شورای مرز ممکن است.

تبصره- هرگونه دخل و تصرف در اراضی و املاک مردم ساکن روستاهای مرزی با رعایت قانون و احقاق حقوق مالکیت آنها صورت می‌گیرد. دولت موظف است اعتبارات تملک اراضی زراعی و مورد نسق زارعین را در بودجه سالانه مرزبانی منظور نماید.

ماده ۶- مصوبات شورای مرز برای کلیه دستگاه‌های ذی‌ربط لازم‌الاجراء است.

ماده ۷- ...

ماده ۹- وظایف و اختیارات فرماندهی مرزبانی عبارت است از:

۱- ...

۳- جمع‌آوری و انعکاس اخبار و مشاهدات مرزی و رویدادهای امنیتی، نظامی، سیاسی، اقتصادی، اجتماعی منطقه مرزی به فرماندهان و مسئولان ذی‌ربط.

تبصره- نحوه جمع‌آوری، انعکاس اخبار و اطلاعات و نوع تعاملات فی‌مابین وزارت اطلاعات و فرماندهی مرزبانی تابع دستورالعملی است که توسط دستگاه‌های فوق‌الذکر تهیه و به تصویب شورای مرز می‌رسد.

۴- ...

۸- مقابله با کلیه تخلفات و جرایم مرزی از قبیل تجاوز مرزی اتباع بیگانه، افراد مسلح و اشرار و عبور غیر مجاز مرزی برابر قوانین و مقررات و مصوبات شورای مرز.

۹- ...

۱۳- تحویل اتباع کشور همجوار که به عللی اقامت آنان در ایران غیرمجاز تلقی شده باشد به مأمورین مرزی طرف مقابل و همچنین تحویل گرفتن اتباع ایرانی که به مناسبتی اقامت آنها در کشور مقابل ممنوع بوده و از آن کشور اخراج می‌شوند برابر مقررات و مصوبات شورای مرز.

←

→

... ۱۴-

۲۱- توقیف مجرمان یا متهمان فراری کشور همسایه و همچنین خودروها و شناورها و سایر ادوات و ابزارآلات همراه ایشان در منطقه مرزی زمینی یا دریایی جمهوری اسلامی ایران و استرداد آنها طبق قراردادها و مقاله‌نامه‌های مرزی بین دو دولت و در صورت نبودن مقررات اخیرالذکر انجام امر برابر قوانین و مقررات مربوط و مصوبات شورای مرز.

... ۲۲-

۲۶- تسهیل مأموریت‌ها و وظایف سازمان‌ها و نهادهای فعال در مناطق مرزی و ارائه خدمات ضروری به آنها در چهارچوب قوانین و مقررات و مصوبات شورای مرز.

۲۷- انجام وظایف دیگری که طبق قوانین، مقررات و دستورالعمل‌ها و مصوبات سلسله مراتب و مصوبات شورای مرز به مرزبانی محول می‌گردد.

... ماده ۱۰-

ماده ۲۰- میزان جریمه نقدی مندرج در مفاد مواد (۱۸) و (۱۹) این قانون بر اساس نرخ تورم هر سال بنا به اعلام بانک مرکزی و پیشنهاد وزارت کشور و ناجا و تصویب هیئت وزیران (قابل تفویض به شورای مرز) قابل بازنگری خواهد بود.

... ماده ۲۱-

ماده ۲۳- آیین‌نامه اجرایی این قانون با پیشنهاد فرمانده ناجا و تأیید شورای مرز به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

مصوبه اصلاحی مورخ ۱۳۹۱/۸/۲۸ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

- بند (و) [= ماده (۲)] و تبصره آن به شرح زیر اصلاح می‌شود:

و- حریم مرز: محدوده مشخص داخل عمق منطقه مرزی که بنا به ضرورت‌های امنیتی، سیاسی، اجتماعی یا اقتصادی برای تحقق صحیح مأموریت‌های مرزبانی و اعمال کنترل و نظارت ویژه در آن به وسیله قانون تعیین می‌گردد.

تبصره- چگونگی نظارت ویژه توسط مأمورین مرزی در حریم مرز حسب مورد بنا به پیشنهاد شورای تأمین استان یا ناجا و تصویب شورای مرز با رعایت قوانین و مقررات جاری کشور تعیین می‌شود.

- ماده (۴) حذف می‌شود.

- ماده (۵) به شرح ذیل اصلاح می‌شود:

ماده ۵- هرگونه دخل و تصرف در اراضی و املاک مردم ساکن روستاهای مرزی با رعایت قانون و احقاق حقوق مالکیت آنها صورت می‌گیرد. دولت موظف است اعتبارات تملک اراضی زراعی و مورد نسق زارعین را در بودجه سال ۱۳۹۲ و سال‌های بعد مرزبانی منظور نماید.

- [در خصوص ماده (۶)، اصلاحی از سوی مجلس انجام نشده است.]

- [در خصوص تبصره بند (۳) و بندهای (۸)، (۱۳) و (۲۱) ماده (۹)، اصلاحی از سوی مجلس انجام نشده است]

- بند (۲۶) ماده (۹) حذف می‌شود.

←

۵-۱. نظر شماره ۸۹/۳۰/۴۰۹۶۸ مورخ ۱۳۸۹/۱۰/۶ و نظر شماره ۸۹/۳۰/۴۱۰۲۱ مورخ ۱۳۸۹/۱۰/۹ شورای نگهبان در خصوص لایحه برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران (۱۳۹۴-۱۳۹۰)،^(۱) مصوب ۱۳۸۹/۹/۱۷ مجلس شورای اسلامی ۱-۵-۱- در فراز آخر ماده (۱۸۳)،^(۲) تصویب آیین‌نامه توسط شورای عالی امنیت ملی، مغایر اصول ۱۳۸، ۱۵۷ و ۱۷۶ قانون اساسی است.

۶-۱. نظر شماره ۹۰/۳۰/۴۶۱۴۱ مورخ ۱۳۹۰/۱۲/۲۳ شورای نگهبان در خصوص لایحه آیین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۰/۳/۲ و ۱۳۹۱/۲/۴ کمیسیون قضایی و حقوقی مجلس شورای اسلامی ۱-۶-۱- در بند (ب) ماده (۲۹)،^(۳) تعیین ضابط با مصوبه شورای عالی امنیت مغایر اصول ۸۵ و ۱۷۶ قانون اساسی شناخته شد.

۷-۱. نظر شماره ۹۱/۳۰/۴۹۳۱۸ مورخ ۱۳۹۱/۱۱/۱۱ شورای نگهبان در خصوص طرح ممنوعیت اشتغال به بیش از یک شغل^(۴) مصوب ۱۳۹۱/۱۰/۲۶ مجلس شورای اسلامی

→

- بند (۲۷) ماده (۹) حذف می‌شود.

- عبارت «قابل تفویض به شورای مرز» از سطر آخر ماده (۲۰) حذف می‌شود.

- ماده (۲۳) حذف می‌شود.

نظر شماره ۹۱/۳۰/۴۸۷۷۵ مورخ ۱۳۹۱/۹/۱۱ شورای نگهبان در خصوص طرح تقویت مرزبانی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۹۱/۸/۲۸ مجلس شورای اسلامی:

با توجه به اشکال معموله در ماده (۳)، ایراد سابق این شورا نسبت به مواد (۵)، (۶)، تبصره ماده (۲)، تبصره بند (۳) و بندهای (۸)، (۱۳) و (۲۱) ماده (۹) نیز کماکان به قوت خود باقی می‌باشد.

(در خصوص ایراد شورای نگهبان، اصلاحی از سوی مجلس انجام نشده و لذا این طرح، به سرانجام قانونی نرسیده است.)

۱. گفتنی است این لایحه ابتدا با عنوان «لایحه برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران (۱۳۹۳-۱۳۸۹)» به مجلس تقدیم شده است، لیکن عنوان آن، هنگام بررسی در مجلس تغییر کرده است.

۲. برای آگاهی تفصیلی نسبت به مستندات قانونی این نظر، رجوع کنید به همین مجموعه، ذیل اصل یکصد و سی و هشتم، شماره ۱-۶۳-۲.

۳. برای آگاهی تفصیلی نسبت به مستندات قانونی این نظر، رجوع کنید به همین مجموعه، ذیل اصل هشتاد و پنجم، ۱-۱۴۶-۱.

۴. گفتنی است این طرح ابتدا با عنوان «طرح ممنوعیت کارمندان و مدیران دستگاه‌های اجرایی از عضویت در هیئت‌های مدیره و مدیریت عامل» به مجلس تقدیم شده است، لیکن عنوان آن، هنگام بررسی در مجلس تغییر کرده است.

۱-۷-۱- تقیید اختیارات شورای عالی امنیت ملی به موارد مذکور در ماده (۱۶)،^(۱) مغایر اصل ۱۷۶ قانون اساسی است.

۸-۱. نظر شماره ۹۳/۱۰۲/۳۰۳ مورخ ۱۳۹۳/۱۲/۲ شورای نگهبان در خصوص لایحه تعیین حریم حفاظتی. امنیتی اماکن و تأسیسات کشور مصوب ۱۳۹۳/۱/۱۷ مجلس شورای اسلامی

۱-۸-۱- ذیل ماده (۲)،^(۲) از این جهت که وظایف شورای عالی امنیت ملی را بر عهده ستاد کل نیروهای مسلح قرار داده است، مغایر اصل ۱۷۶ قانون اساسی شناخته شد.

۹-۱. نظر شماره ۹۳/۱۰۲/۳۸۱۱ مورخ ۱۳۹۳/۱۲/۱۶ شورای نگهبان در خصوص لایحه رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور مصوب ۱۳۹۳/۱۱/۷ مجلس شورای اسلامی

۱-۹-۱- در ماده الحاقی (۲۵)،^(۳) نظر به اینکه ستاد مذکور طبق مصوبه

۱. ماده ۱۶- اشتغال همزمان مشمولین این قانون در شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان مرتبط با حوزه کاری سازمان انرژی اتمی، نانو تکنولوژی، بیوتکنولوژی و هوافضا مشروط به مصوبه شورای عالی امنیت ملی به نام فرد یا شرکت مربوطه در مدت زمان مشخص مجاز است.

(در خصوص ایراد شورای نگهبان، اصلاحی از سوی مجلس انجام نشده و لذا این طرح، به سرانجام قانونی نرسیده است.)

۲. ماده ۲- مسئولیت تعریف و تعیین رده‌های حفاظتی برای اماکن و تأسیسات کشور و تعیین حدود آنها بر عهده شورای عالی امنیت ملی است. شورای عالی امنیت ملی می‌تواند این مسئولیت را حسب تعلق اماکن و تأسیسات بخش لشکری به ستاد کل نیروهای مسلح یا کشوری به شورای امنیت کشور محول نماید.

مصوبه اصلاحی (نهایی) مورخ ۱۳۹۳/۳/۴ مجلس به منظور رفع ایراد شورا: از انتهای ماده (۲)، عبارت «شورای عالی امنیت ملی می‌تواند این مسئولیت را حسب تعلق اماکن و تأسیسات بخش لشکری به ستاد کل نیروهای مسلح یا کشوری به شورای امنیت کشور محول نماید» حذف می‌گردد.

۳. ماده الحاقی ۲۵- تا رفع کامل تحریم‌ها علیه ملت ایران مصوبات ستاد تدابیر ویژه مقابله با تحریم که دارای آثار اقتصادی، تجاری، مالی و مرتبط با سرمایه‌گذاری، تولید، صادرات و واردات است باید تا چهل و هشت ساعت پس از تصویب برای کلیه اعضای ثابت شورای عالی امنیت ملی ارسال شود. چنانچه هر یک از اعضای مذکور تا ده روز کاری ایرادی نگیرند، مصوبه ستاد قابل اجراء است و در صورت وصول ایراد طی مدت مذکور، ستاد تدابیر ویژه موظف به رفع آن است. در غیر این صورت مصوبه ستاد باید به تصویب شورای عالی امنیت ملی برسد. مصوبات ستاد تدابیر نباید خلاف قوانین موضوعه کشور باشد.

مصوبه اصلاحی (نهایی) مورخ ۱۳۹۳/۱۲/۲۵ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

ماده الحاقی (۲۵) به شرح زیر اصلاح می‌شود:

لازم الاجرای شورای عالی امنیت ملی تشکیل و وظیفه و نحوه اقدامات آن را شورای مرقوم تعیین نموده است، لذا بر اساس اصل ۱۷۶ قانون اساسی اقدامات و تصمیمات ستاد باید زیر نظر شورای مذکور انجام پذیرد.

۱-۱۰. نظر شماره ۹۴/۱۰۲/۱۱۸۹ مورخ ۱۳۹۴/۳/۲۰ شورای نگهبان در خصوص طرح اصلاح قانون آیین دادرسی کیفری^(۱) مصوب ۱۳۹۴/۳/۵ کمیسیون قضایی و حقوقی مجلس شورای اسلامی

۱۰-۱- ماده (۱۲) موضوع اصلاح ماده (۱۵۰)،^(۲) مغایر اصول ۲۵، ۸۵ و ۱۷۶ قانون اساسی شناخته شد. همچنین از آنجا که تشخیص این موارد، بر اساس قانون بر عهده قاضی است، لذا از این جهت مغایر اصل ۱۵۶ قانون اساسی نیز می باشد.

۲- نظرات شورای نگهبان در خصوص اساسنامه های مصوب هیئت وزیران

۳- نظرات تفسیری و مشورتی شورای نگهبان

۴- نظرات شورای نگهبان در پاسخ به استعلامات اشخاص حقیقی و حقوقی

۵- تذکرات ارشادی و قانونی شورای نگهبان

→

ماده الحاقی ۲۵- تا رفع کامل تحریم ها علیه ملت ایران مصوبات هر یک از شوراهای فرعی شورای امنیت ملی که دارای آثار اقتصادی، تجاری، مالی و مرتبط با سرمایه گذاری، تولید، صادرات و واردات است باید تا چهل و هشت ساعت پس از تصویب برای کلیه اعضای ثابت شورای عالی امنیت ملی ارسال شود. چنانچه هر یک از اعضای مذکور تا ده روز کاری ایرادی نگیرند، مصوبه قابل اجراء است و در صورت وصول ایراد طی مدت مذکور، شورای فرعی موظف به رفع آن است. در غیر این صورت مصوبه باید به تصویب شورای عالی امنیت ملی برسد. مصوبات شورای فرعی نباید خلاف قوانین موضوعه کشور باشد.

۱. گفتنی است این طرح ابتدا با عنوان «طرح تمدید مهلت اجرای قانون آیین دادرسی کیفری و اصلاح موادی از آن» به مجلس تقدیم شده است، لیکن عنوان آن، هنگام بررسی در مجلس تغییر کرده است.

۲. برای آگاهی تفصیلی نسبت به مستندات قانونی این نظر، رجوع کنید به همین مجموعه، ذیل اصل بیستم و پنجم، شماره ۱-۴-۱.

امام خمینی (ره):

و از شورای محترم نگهبان می‌خواهم و توصیه می‌کنم، چه در نسل حاضر و
چه در نسل های آینده که با کمال وقت و قدرت و ظایف اسلامی و ملی خود
را ایا تحت تاثیر هیچ قدرتی واقع نشوند و از قوانین مخالف با شرع مطهر و
قانون اساسی بدون هیچ ملاحظه ای جلوگیری نمایند.

(صحیفه امام ج ۲۱، ص ۴۲۲)

آدرس: تهران، خیابان شهید سپهبد قمری،
کوچه شهید دهقانی نیا (خسرو سابق)، پلاک ۱۲
صندوق پستی: ۱۴۶۳ - ۱۳۱۴۵
تلفکس: ۰۲۱ - ۸۸۳۲۵۰۴۵
info@shora-rc.ir
www.shora-rc.ir